

2026

YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ

KPSS

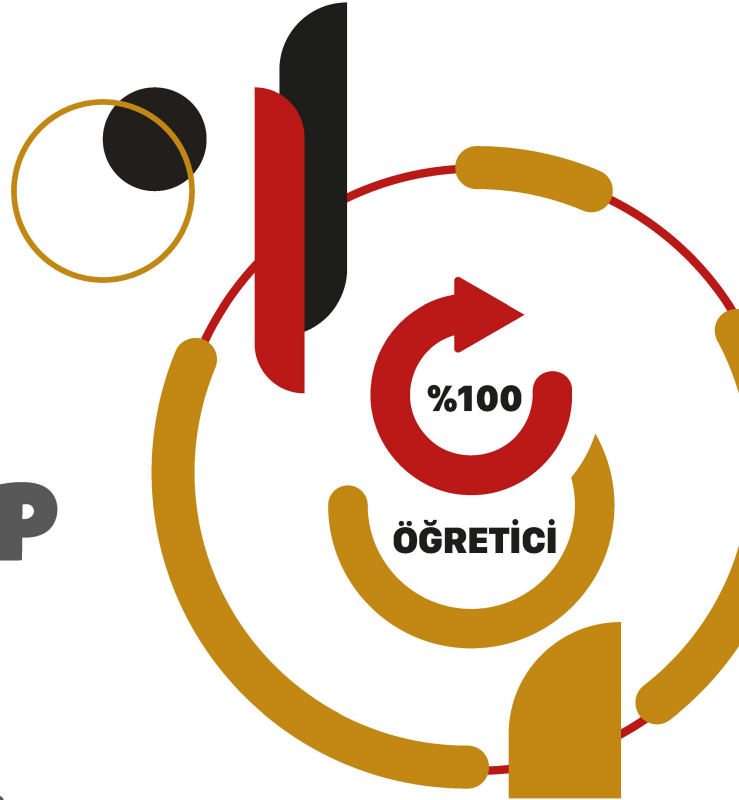
Türkçe

**GÖRSEL
HİBRİT KİTAP**

- Ders Notları
- İnfografikler
- Online Çözümlü Sorular
- Online Özet Videolar

Ünite başındaki
karekodları
okutunuz

KPSS Türkçe GÖRSEL HİBRİT KİTAP

YAPAY ZEKA DESTEKLİ DERS NOTLARI, İNFOGRAFIK, ONLINE SORU ÇÖZÜM, ÖZET VIDEO

YAZAR

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir. Yayıncının izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz. Kitabın bilimsel sorumluluğu yazarlara aittir.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞININ BANDROLÜ İLE
SATILMAKTADIR.

ISBN/Sertifika No

ISBN No/Tarih: 978-625-5580-89-4 / 22.12.25

Sertifika No: 40447

SAYFA TASARIMI

Data Yayınları Dizgi Ekibi

KAPAK TASARIMI

Data Yayınları Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

gysakademi bir Data Yayınları Markasıdır.

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok.

Matbaacılar Sitesi Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 29 95 – 0 505 925 57 81

ÖN SÖZ

Değerli adaylar, KPSS Türkçe sınavına hazırlık sürecinde bilgiyi sadece ezberlemek değil, o bilgiyi görsel hafızaya nakşederek kalıcı hale getirmek başarının anahtarıdır. Bu motivasyonla hazırladığımız “KPSS Türkçe Görsel Hibrit Kitap”, geleneksel ders notlarını yapay zeka teknolojisinin sunduğu imkanlarla birleştirerek size yeni nesil bir öğrenme deneyimi sunuyor. Karmaşık tarihsel süreçleri sadeleştiren zengin infografikler, yapay zeka destekli nokta atışı notlar, etkileşimli online soru çözümleri ve zaman kazandıran özet videolarla donatılan bu eser, çalışma veriminizi en üst seviyeye çıkarmayı hedeflemektedir. Sınav yolculuğunuzda size rehberlik edecek bu hibrit sistemin, hedeflerinize giden yolda en güçlü destekçiniz olması dileğiyle, hepinize sonsuz başarılar dileriz.

gysakademi

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1 SÖZCÜKTE ANLAM.....	5
ÜNİTE 2 CÜMLEDE ANLAM	10
ÜNİTE 3 PARAGRAF BİLGİSİ.....	15
ÜNİTE 4 YAZIM KURALLARI.....	20
ÜNİTE 5 NOKTALAMA İŞARETLERİ.....	25
ÜNİTE 6 ANLATIM BOZUKLUKLARI.....	30
ÜNİTE 7 SÖZCÜKTE YAPI VE SES BİLGİSİ.....	35
ÜNİTE 8 SÖZCÜK TÜRLERİ.....	40
ÜNİTE 9 CÜMLE BİLGİSİ.....	45

anlam [Ar. *ma'nā* > anlam] 1. Bir kelimededen, bir sözden, bir davranış veya olgudan anlaşılan şey, şey. **SÖZCÜKTE ANLAM** anlaşılan şey, mana, fehva. 2. Bir önermenin, Sınav Stratejileri ve Püf Noktaları ile Kapsamlı Konu Anlatımı bir tasarının, bir düşüncenin anlattığı, ifade ettiği şey. 3. Yorum, tevil.

Bu dersle ilgili online 20 soru çözmek için karekodu okutunuz.

Bu dersin video özetini izlemek için karekodu okutunuz.

gysakademi

YOL HARİTAMIZ

Bu sunumda sözcüklerin anlam dünyasında adım adım ilerleyeceğiz:

1

Sözcüğün Temel Anlam Katmanları: Gerçek, Mecaz, Terim

2

Sözcükler Arası Anlam İlişkileri: Eş, Karşıt, Sesteş, Yakın Anlam

3

Sözcüklerin Nitelik ve Nicelikleri: Somut, Soyut, Nicel, Nitel

4

Söz Gruplarının Gücü: İki kelimeler, Deyimler, Atasözleri

5

Anlam Olayları ve İncelikleri: Ad Aktarması, Dolaylama ve Diğerleri

gysakademi

BÖLÜM I: SÖZCÜKTE ANLAM

GERÇEK ANLAM: Her Şeyin Başlangıcı

Bir sözcüğün zihinde uyandırdığı ilk anlamdır. İki şekilde kullanılır:

a. Temel Anlam (Sözlükteki İlk Anlam):

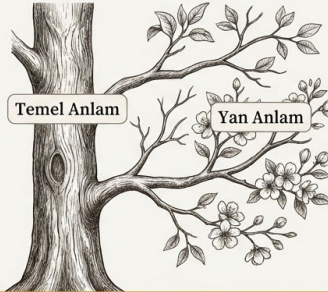
Sözcüğün tek başınayken taşıdığı, aklımıza ilk gelen anlamıdır.

Örnek: Martının **kanatları** ıslaktı. (Hayvan organı)

Örnek: Gençler sahilde **ateş** yakmışlar. (Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık)

b. Yan Anlam (Yakıştırma):

Şekil veya işlev benzerliğinden dolayı, sözcüğün gerçek anlamından kopmadan kazandığı yeni anlamıdır.

Örnek: Uçağın **kanatları** hasar görmüş. (Uçağın parçası, şekil benzerliği)

Örnek: Dağın **eteklerinde** çiçekler vardı. (Yamaçlı yerlerin alt bölümü, konum benzerliği)

Püf Noktası: Yan anlam, temel anlamdan tamamen kopmaz. Arada mutlaka bir **şekil** veya **işlev** benzerliği vardır!

gysakademi

Cümlede Anlam: Sınav Başarısı İçin Stratejik Kılavuz

Anlamanın Şifrelerini Çözerek Soruları Garantiye Alın

Bu dersle ilgili online 20 soru çözmek için karekodu okutunuz.

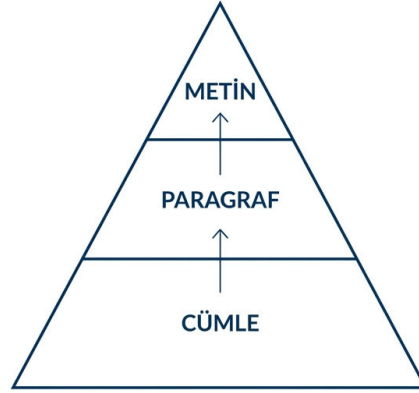

gysakademi

Her Şey Bir Cümleyle Başlar

Bir cümlenin iletmek istediği düşüncüyü veya duyguyu doğru yorumlamak, paragrafı anlamamanın ilk adımıdır. Cümle yorumu, metnin bütününe çözmenin anahtarıdır.

“Cümleyi doğru yorumlayan kişi, paragrafı da doğru yorumlar.”

gysakademi

BÖLÜM 1: MANTIK VE GERÇEKLİK İLİŞKİLERİ

Cümlelerin birbirine nasıl mantıksal olarak bağlandığını ve gerçeklikle olan ilişkisini inceleyerek analitik yorumlama becerinizi geliştirin.

- Yakın Anlamli & Çelişen Cümleler
- Neden-Sonuç & Amaç-Sonuç Cümleleri
- Koşul (Şart) Cümleleri
- Nesnel & Öznel Anlatım

*Bu bölümdeki konular, “I. ANLAM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN CÜMLELER” başlığı altında incelenir

gysakademi

Paragraf Sorularının Şifrelerini Kırmak

Sınavda Başarı İçin Stratejik Araç Setiniz

Paragraf soruları birer okuma testi değil, mantık bulmacasıdır. Her bulmacanın kuralları, kalıpları ve çözüm anahtarları vardır. Bu sunum, size o anahtarları sunmak için tasarlandı. Paragrafın yapısını, yazarın kullandığı teknikleri ve anlatım niyetini deşifre ederek her soruyu güvenle çözmeye hazır olun.

Bu dersle ilgili online 20 soru çözmek için karekodu okutunuz.

gysakademi

Başlamadan Önce: Paragrafın İki Altın Kuralı

Tüm taktiklerden önce, bu iki kuralı benimseyin. Soruların %90'ında hata yapmanızı önleyecektir.

Kural 1: Yorumunu Katma.

Paragraf ne diyorsa, o doğrudur. Kendi bilgi, fikir ve doğrularınızı tamamen bir kenara bırakın. 'Bence bu böyle değil' demek en büyük hatadır. Yazarın dünyasına girin ve sadece orada verilen bilgileri kullanın.

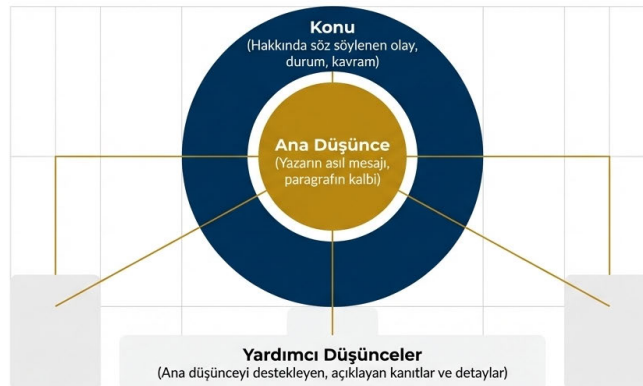
Kural 2: Ön Yargısız Oku.

Yazar, size göre çok yanlış bir düşünceyi savunuyor olabilir. Soru çözerken, yazarın savunduğu düşüncenin 'doğru' olduğunu kabul ederek okuyun. Tarafsız bir analizci olun.

gysakademi

Paragrafın Anatomisi: Temel Bileşenleri Anlamak

Her paragraf, birbiriyle mükemmel uyum içinde çalışan üç temel parça üzerine kuruludur. Bu parçaları doğru tespit etmek, paragrafın DNA'sını çözmektir.

Alt Metin: Paragrafın her cümlesi, bir zincirin halkaları gibi dil ve düşünce yönünden birbirine bağlı olmalıdır. Kopuk bir halka, yapıyı bozar.

gysakademi

İleri Seviye Araçlar: Karşılaştırma ve Tanık Gösterme

3. KARŞILAŞTIRMA

Amaç: İki kavram, varlık veya durum arasındaki benzerlik ya da farklılıkları ortaya koymak.

Sinyal Kelimeler: Cümle içinde “gibi, kadar, daha, en, ise” gibi ifadeler arayın.

Örnek: “Haber alma gereksinimini en iyi karşılayan iletişim aracı televizyondur.” (Televizyon diğer araçlarla üstünlük yönünden karşılaştırılıyor.)

Dikkat: Benzetme ile karıştırmayın. Karşılaştırmada bir **derecelendirme** (üstünlük, eşitlik) vardır.

4. TANIK GÖSTERME (ALINTI YAPMA)

Amaç: Savunulan düşüncüyü, o alanda **tanınmış ve güvenilir** bir kişinin sözüyle destekleyerek güçlendirmek.

Örnek: Yazar, sanatçının konusunun insan olduğunu savunur ve bu fikrini “**Andre Gide bir yazısında şöyle der: ‘Sanatçının konusu insandır...’**” diyerek destekler.

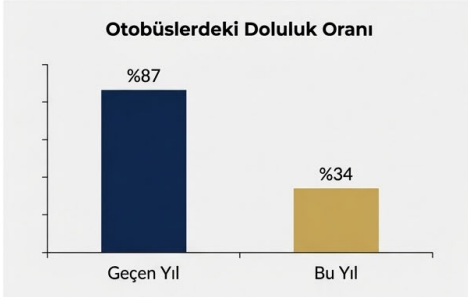
SINAVDAKİ EN KRİTİK PÜF NOKTASI

- ✓ Eğer bir uzmanın sözü **tırnak içinde** (“...”) doğrudan aktarılıyorsa, bu **TANIK GÖSTERME**’dir.
- ✓ Eğer sadece uzmanın **ismi** geçiyor ve bir eseri/görüşü örnek veriliyorsa, bu **ÖRNEKLEME**’dir.

Kanıt Aracı: Sayısal Verilerden Yararlanma

Düşüncüyü inandırıcı kılmamanın en etkili yollarından biri, bilimsel ve istatistiksel veriler sunmaktır. Rakamlar, okuyucuda güven ve kesinlik hissi uyandırır.

Vaka Analizi: Kara Yolu Yolcu Taşımacılığında Kriz

Bu rakamlar, “sektörde büyük bir düşüş var” şeklindeki soyut iddiayı, tartışılmaz somut bir gerçeğe dönüştürüyor.

Anlatımı Zenginleştiren Araçlar: Somutlama ve Benzetme

5. SOMUTLAMA

Amaç: Anlatılması güç, soyut bir kavramı, somut bir durum veya varlık aracılığıyla görünür kılmak.

İşlevi: Karmaşık fikirleri basitleştirir ve kalıcı hale getirir.

Örnek

Soyut Kavram: Şairliğin sürekliliği ve birikimsel doğası.

“Şairin işi, kendinden öncekilerin ördükleri duvara bir tuğla daha eklemektir.”

Analiz: Şiir mirası, somut bir ‘duvar’ metaforuyla anlatılıyor.

6. BENZETME

Amaç: Aralarında benzerlik olan iki şeyden, nitelikçe zayıf olanı güçlü olana benzeterek anlatımı güçlendirmek.

İşlevi: Anlama derinlik ve canlılık katar.

Örnekler

- “Güneş bu sabah, dalından koparılmış **taptaze bir portakalı andırıyor.**”
- “Kendimi **kuş gibi hafif** hissediyorum.”

Yazım Kurallarında Ustalaşma Rehberi

Sınavda Sık Çıkan Ekler, Bağlaçlar ve Sözcüklerin Doğru Yazımı

Türkçe Dil Bilgisi Serisi

gysakademi

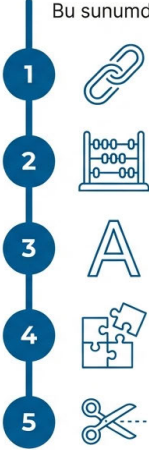
Bu dersle ilgili online 20 soru çözmek için karekodu okutunuz.

GÜNDEM

****Yol Haritamız: Karmaşadan Netliğe****

Bu sunumda aşağıdaki kritik yazım kurallarını ve sınav taktiklerini ele alacağız:

Eklerin ve Bağlaçların Yazımı

- 'ki' / '-ki': Üç farklı görevi ve yazımı
- 'de' / '-de': Bağlaç ve ekin kesin ayrımı
- 'mi': Soru ve pekiştirme görevleri
- '-ken': Ünlü uyumuna uymayan özel durum

Sayıların Yazımı

- Genel Kurallar ve Sınav Püf Noktaları

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler

- Temel İlkeler, Yer/Yön Adları ve Tarihler

Birleşik Sözcüklerin Yazımı

- Bitişik Yazılanlar vs. Ayrı Yazılanlar

Kısaltmaların Yazımı

- Eklerin Getirilmesi ve Noktalama Kuralları

gysakademi

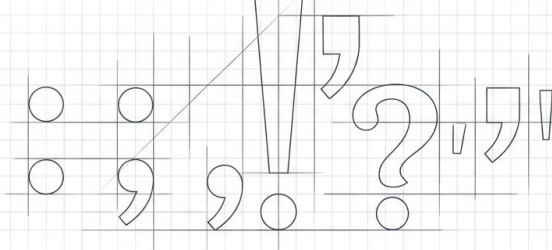
“ki”NİN 3 HALİ: SIFAT, ZAMİR, BAĞLAÇ

Türkçede üç farklı “ki” vardır ve yazımları anlamlarına göre değişir.

Türü	Yazım Kuralı	Püf Noktası	Örnek
Sıfat Yapan “-ki”	Bitişik Yazılır	Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur . Aitlik bildirir.	• Evdeki çiçekleri sulamalısın. • Akşamki düğüne hep beraber gittik.
İlgi Zamiri Olan “-ki”	Bitişik Yazılır	Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur . Bir ismin yerini tutar.	• Benim kalemim bozuk, seninki sağlam. (senin kalemin) • Romanın kurgusu (romanınki)
Bağlaç Olan “ki”	Ayrı Yazılır	Cümleden çıkarıldığında anlam bozulmaz , sadece daralır.	• Hava o kadar güzel ki kendimi sokağa attım. • Duydum ki unutmuşsun gözlerimin rengini.

gysakademi

Kaostan Netliğe: Yazının Mimarları Olan İşaretlerde Uzmanlaşma

Sınav Odaklı Noktalama İşaretleri Ustalık Sınıfı

Bu dersle ilgili online 20 soru çözmek için karekodu okutunuz.

gysakademi

Ezberleme, Anla: İşaretleri Görevlerine Göre Tanıyalım

Noktalama işaretleri, yazının sessiz komutlarıdır. Onları tek tek ezberlemek yerine, metin içinde hangi görevi üstlendiklerini anlayarak ustalaşacağız. Bu sunum, işaretleri 4 ana görev grubuna ayırarak, 'hangi işaret nereye gelir?' sorusundan çok, 'amacım ne ve bu amaç için en doğru araç hangisi?' sorusuna odaklanır.

Durdurma ve Sonlandırma

Ayırma ve Bağlama

Vurgu ve Detaylandırma

Özel Statü

gysakademi

Grup 1: Durdurma ve Sonlandırma

Cümlelerin Kaptanı: Nokta (.)

Kural 1: Anlamca tamamlanmış cümlelerin sonuna konur.

"Burada her yaz başka güzeldir."

Kural 2: Bazı kısaltmaların sonuna konur.

"Dr. (doktor), Alb. (Albay), vb. (ve benzerleri)"

Kural 3: Sayılardan sonra sıra bildirmek için (-inci ekinin yerine) konur.

"XV. yüzyıl", "2. Cadde"

Püf Noktası

Arka arkaya sıralanan sayılarda nokta **sadece sonuncu rakama** konur: "3, 4 ve 7. maddeler". XII-XIV. yüzyıllar".

SINAV RADARI

Kritik İstisna!

Büyük harfli kısaltmalarda (TDK, TBMM) ve ölçü birimlerinde nokta **kullanılmaz**.

İstisnanın İstisnası

Gelenekselleşmiş T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmaları hariç.

Kural 4: Tarih ve büyük sayıların yazımında kullanılır.

"29.10.1923". Ay adları yazıyla yazılırsa nokta **kullanılmaz**: "29 Ekim 1923".

Sayısal Değer Vurgusu: Dört ve dörtten çok rakamlı sayılar sondan **üçlü** gruplara ayrılarak yazılır: '70.586.256'.

gysakademi

Grup 2: Ayırma ve Bağlama

Anlamı Koruma Kalkanı: Virgül (,) - Bölüm 2

Kural 4: Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtir.

"Saniye Hanımefendi, merdivenlerde oğlunun ayak seslerini duyar duymaz, koltuğundan fırlamış..."

Kural 5: Cümle içindeki ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için başına ve sonuna konur. (Bu görev için kısa çizgi de kullanılabilir.)

"Bütün erkekler, sakatlar ve yaşlılar hariç, muharebeye çağırılmıştı."

Kural 7: Hitap sözlerinden ve 'evet, hayır, peki' gibi onay/ret kelimelerinden sonra konur.

"Değerli Arkadaşım,"

"Evet, bu yüküğü beğenmedim."

Kural 6: Anlam karışıklığını önlemek için kullanılır. Bu, virgölün en kritik görevlerinden biridir.

"Bu, tek gözlü, genç fakat ihtiyar görünen bir adamcağızdır." (Bu kelimesini işaret zamiri yapar.)

SINAV RADARI

Anlam Değişimi Testi!

"Virgölü kaldırdığımda cümlemin anlamı değişiyor mu?" diye sor.

"O yıl, bu bölgede büyük bir kuraklık olmuş." (Zaman belirtir)

Virgülsüz: "O yıl bu bölgede büyük bir kuraklık olmuş." ("O" işaret sıfatı olur)

Grup 2: Ayırma ve Bağlama

SINAV RADARI: Virgölün Asla Giremeyeceği 4 Yasak Bölge

Virgölü nerede kullanacağını bilmek kadar, nerede kullanmayacağını bilmek de kritiktir. İşte en yaygın 4 tuzak:

Yasak 1

Tekrarlı bağlaçların (hem...hem, ne...ne, ya...ya) öncesinde ve sonrasında.

Doğru: Hem gider hem ağlar.

Yanlış: Hem gider, hem ağlar.

Yasak 2

'da / de' bağlacından sonra.

Doğru: Kan gövdeyi götürüyor da kimsenin ruhu duymuyor.

Yanlış: ...götürüyor da, kimsenin...

Yasak 3

Şart eki '-sa / -se'den sonra.

Doğru: Sınav iptal edilirse perişan oluruz.

Yanlış: ...iptal edilirse, perişan oluruz.

Yasak 4

Cümlede tek bir zarf-fiil eki (-ıp, -arak, -meden, -ince vb.) varsa, ondan sonra.

Doğru: Ayşe'yi görmeden gitmedi.

Yanlış: ...görmede, gitmedi.

Grup 2: Ayırma ve Bağlama

Virgöl Yetmediğinde Devreye Giren Uzman: Noktalı Virgöl (;)

Noktalı virgölün tek bir görevi vardır: İçinde zaten virgöl bulunan öğeleri veya cümleleri birbirinden ayırmak. Cümlede virgöl yoksa, noktalı virgüle genellikle ihtiyaç yoktur.

Kural 1: Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırır.

Amaç: Grupları karıştırmamak.

Erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan; kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül, Yonca adları verilir.

[Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan] ; [İnci, Çiçek, Gönül, Yonca]

Kural 2: Öğeleri arasında virgöl bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırır.

Amaç: Büyük cümle bloklarını ayırmak.

Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor; bağırarak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.

Klasik Örnek: At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.

Kural 3: Öznen sonra virgülle ayrılmış çok sayıda öge varsa, özneyi belirginleştirmek için öznen sonra kullanılır.

Yeni usul şiiirimiz; zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu.

Anlatım Bozuklukları

Sınav Odaklı Stratejik Ustalık Kılavuzu

Bu dersle ilgili online 20 soru çözmek için karekodu okutunuz.

gysakademi

Ustalığa Giden Yol: İki Ana Cephe

ANLAM CEPHESİ

Sözcüklerin Dansı:
Doğru Anlam, Doğru Yer. Cümlelerin **ne** söylediğine odaklanılır.

YAPI CEPHESİ

Cümlelerin Mimarisi:
Sağlam ve Eksiksiz Kurgu. Cümlelerin **nasıl** kurulduğuna odaklanılır.

gysakademi

Strateji 1: GEREKSİZ SÖZCÜK KULLANIMI

Vurucu Cümle: Bir sözcük, kendisiyle aynı anlama gelen başka bir sözcüğü veya eki istemez. Cümlelerimizden atıldığında anlam bozulmuyorsa, o sözcük fazlalıktır.

Sınav Radarı

Eş anlamlı sözcüklerin veya anlamı zaten içinde barındıran eklerin bir arada kullanıldığı ifadelerle dikkat et!

- 'Geçmişteki hatıralar' → Hatıra zaten geçmiştir.
- 'Yaya yürüyerek' → Yürümek zaten yaya yapılır.
- 'Sıfırın altında eksi beş' → Eksi zaten sıfırın altındadır.

Örnekler

Y: Gizli ~~sırlarımı~~ sana anlatmasaydım keşke.

D: Sırlarımı sana anlatmasaydım keşke.

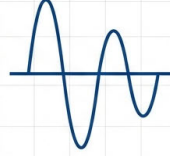
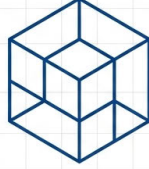
Y: Tatil yaklaştıkça heyecanımız ~~gittikçe~~ artardı.

D: Tatil yaklaştıkça heyecanımız artardı.

gysakademi

Türkçenin Anatomisi

Sözcük Yapısı ve Ses Bilgisinin Ustalık Sırları

Bu dersle ilgili online 20 soru çözmek için karekodu okutunuz.

gysakademi

Keşif Yolculuğumuz

Türkçedeki bir sözcüğü anlamak, bir yapıyı incelemek gibidir. Bu sunumda, bu yapıyı **iki ana bölümde** ele alacağız:

Bölüm I: SÖZCÜKTE YAPI

- **Temel Bileşenler:** Sözcüğün yapı taşlarını (Kök, Ek) ve temel türlerini (Basit, Türemiş, Birleşik) tanıyacağız.

Atıf: Kaynak Metin, I. SÖZCÜKTE YAPI

Bölüm II: SES BİLGİSİ

- **Montaj Kuralları:** Bu yapı taşlarının bir araya gelirken uyduğu ses kurallarını (Ünlü ve Ünsüz Uyumları, Ses Olayları) çözeceğiz.

Atıf: Kaynak Metin, II. SES BİLGİSİ

gysakademi

Bölüm I: Sözcüğün Yapı Taşları

Her sözcük, yapısına göre **3 temel** kategoriden birine aittir. Bu sınıflandırma, sözcüğün yapım eki alıp almadığına göre yapılır.

1. Basit Sözcük

Yapım eki almamış, kök halindeki sözcüktür. Çekim ekleri yapısını değiştirmez.

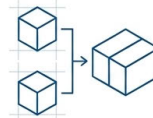
Örnek: çocuklar, okudum, geldi

2. Türemiş Sözcük

Kök veya gövdeye yapım eki getirilerek yeni bir anlam kazanan sözcüktür.

Örnek: barışçı, güzellik, konuşur-

3. Birleşik Sözcük

En az **iki sözcüğün** yeni bir kavramı karşılamak üzere birleşmesiyle oluşur.

Örnek: bilgisayar, pazartesi, yapabilir

gysakademi

Türkçenin Temel Kodları

Sözcük Türlerinde Ustalaşma Rehberi

Cümlelerin yapı taşlarını anlamak, dilin sırlarını çözmektir. Bu rehber, adlardan fiillere, Türkçedeki **9 temel** sözcük türünü sınav odaklı püf noktalarıyla keşfetmek için tasarlandı.

Ad

Sıfat

Zamir

Zarf

Fiil

Edat

Bağlaç

Ünlem

Fiilimsi

gysakademi

Bu dersle ilgili online **20 soru** çözmek için karekodu okutunuz.

A. AD (İSİM): Varlıkları Adlandırma Sanatı

Varlık ve kavramları karşılayan temel sözcüklerdir.

1. Varlıklara Verilişine Göre

Özel Ad: Tek bir varlığı karşılar. (Örnek: Ahmet, Türkiye, İslam, Suç ve Ceza)

Tür Adı (Cins İsim): Aynı cinsten tüm varlıkları karşılar. (Örnek: çiçek, dağ, kedi)

2. Varlıkların Sayısına Göre

Tekil Ad: Sayıca tek varlık. (Örnek: araba, defter)

Çoğul Ad: "-ler, -lar" ekiyle birden çok varlık. (Örnek: denizler, kalemler)

Topluluk Adı: Ek almadan çokluk bildirir. (Örnek: koro, sürü, orman)

3. Varlıkların Niteliğine Göre

Somut Ad: En az 1 duyu organıyla algılanır. (Örnek: rüzgâr, koku, masa)

Soyut Ad: Duyu organlarıyla algılanamaz. (Örnek: rüya, kin, hayal)

gysakademi

Adın Cümledeki Rolü: Durum Ekleri ve Tamlamalar

Bölüm 1: AD DURUM EKLERİ (HAL EKLERİ)

- Yalın Hal:** Ek almamış durum. (defter)
- Belirtme Hali (-i):** Kimi, neyi? (Kalemi masaya bırak.)
- Yönelme Hali (-e):** Kime, neye? (Gazeteye bir göz at.)
- Bulunma Hali (-de):** Kimde, nerede? (Aradıklarımı dosyada bulabilirsin.)
- Ayrılma Hali (-den):** Kimden, nereden? (Okuldan ayrılıp eve gitti.)

Bölüm 2: AD TAMLAMALARI

Tanım: 2 veya daha fazla adın oluşturduğu söz grubu. (Öge: Tamlayan + Tamlanan)

- Belirtili Ad Tamlaması:** Tamlayan ilgi (-in), tamlanan iyelik (-i) eki alır. (Örnek: ağac-ın meyve-si)
- Belirtisiz Ad Tamlaması:** Sadece tamlanan iyelik eki alır. (Örnek: ağaç dal-ı)
- Zincirleme Ad Tamlaması:** En az 3 addan oluşur. (Örnek: Eren'in gömleğinin düğmesi)

SINAVDA ÇIKAR!

Ad tamlamalarında asıl öge **tamlanan**'dır. Tamlayan, tamlananı tamamlar.

gysakademi

Fiillerde Kip: Eylemin Zamanı ve Niyeti

Bir fiilin zaman ve anlam özelliklerine göre farklı eklerle değişik biçimlere girmesidir.

1. Haber (Bildirme) Kipleri (Zaman Anlamı Taşır)

Toplam Sayı: **5** adettir.

- Şimdiki Zaman: **-yor**
- Gelecek Zaman: **-acak / -ecek**
- Geniş Zaman: **-r / -ar / -er**
- Görülen (Bilinen) **-r / -ar / -er**
- Görülen (Bilinen) Geçmiş Zaman: **-dı / -di**
- Duyulan (Öğrenilen) Geçmiş Zaman: **-miş / -miş**

2. Dilek (Tasarlama) Kipleri (Zaman Anlamı Taşımaz)

Toplam Sayı: **4** adettir.

- Gereklilik Kipi: **-malı / -meli**
- Dilek-Şart Kipi: **-se / -sa**
- İstek Kipi: **-a / -e**
- Emir Kipi: Eki yoktur. (1. tekil ve 1. çoğul şahıs çekimi yoktur.)

Zamanı Birleştirmek ve Fiili Dönüştürmek

Bölüm 1: BİRLEŞİK ZAMANLI FİİLLER

Kural: Basit zamanlı bir fiil + ek-fiil (idi, imiş, ise)

- **Hikâye Birleşik Zamanı (-idi):** geliyor-**du-m** (Şimdiki zamanın hikayesi)
- **Hikâye Birleşik Zamanı (-idi):** geliyor-**du-mum** (Şimdiki zamanın hikayesi)
- **Rivayet Birleşik Zamanı (-imiş):** gitmeli-**y-miş** (Gereklilik kipinin rivayeti)
- **Şart Birleşik Zamanı (-ise):** yazmış-**sa-k** (Duyulan geçmiş zamanın şartı)

Bölüm 2: FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER)

Fiilden türeyip cümlede ad, sıfat, zarf görevi üstlenen sözcüklerdir.

1. **İsim-Fiil (Mastar):** Ekler: **-ma, -ış, -mak.** (Sınıfta kalmak istemiyor.)
2. **Sıfat-Fiil (Ortaç):** Ekler: **-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş.** (yapılacak işler)
3. **Zarf-Fiil (Ulaç):** Ekler: **-ip, -ince, -ken, -meden...** (Gülümseyerek içeri girdi.)

Not Kutusu: İsim-fiil ekiyle türeyen dondurma, ekmek, çizme gibi sözcükler kalıplaşarak kalıcı ad olabilir ve fiilimsi sayılmaz.

Fiillerde Çatı: Öznenin ve Nesnenin Rolü

Çatı özelliği sadece **fiil cümlelerinde** aranır, ad cümlelerinde aranmaz.

1. Özne-Yüklem İlişisine Göre:

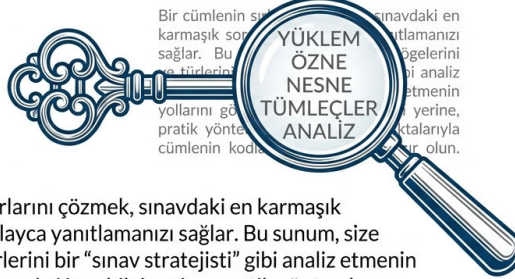
- **Etken:** Gerçek özne var. Çatı eki yok. (Kardeşim beni bekliyor.)
- **Edilgen:** Sözde özne var. İş başkası tarafından yapılır. Ekler: **-il, -in.** (Evin duvarları boyandı.)
- (İvarları boyandı.)
- **Dönüşlü:** Gerçek özne hem işi yapar hem etkilenir. Ekler: **-il, -in.** (Ahmet arkadaşına seslendi.)
- **İşteş:** İş karşılıklı veya birlikte yapılır. Ek: **-ş.** (Yıllardır mektuplaşıyorlar.)

2. Nesne-Yüklem İlişisine Göre:

- **Geçişli:** Nesne alabilir. ("Neyi, Kimi?" sorusuna cevap verir.) (Parkta seni bekledim.)
- **Geçişsiz:** Nesne alamaz. ("Neyi, Kimi?" sorusuna cevap vermez.) (Sabaha karşı geldiler.)
- **Oldurgan:** Geçişsiz fiili **-r, -t, -tır** ekleriyle geçişli yapar. (uyu-mak ->)
- **Ettirgen:** Geçişli fiilin geçişlilik derecesini **-r, -t, -tır** ekleriyle artırır. (oku-mak -> oku-t-mak)

Cümlelerin Şifreleri

Sınavda Puan Kazandıran Analiz ve Stratejiler

Bir cümlelerin sırlarını çözmek, sınavdaki en karmaşık soruları bile kolayca yanıtlamanızı sağlar. Bu sunum, size öğelerini ve türlerini bir "sınav stratejisti" gibi analiz etmenin yollarını gösterecek. Kuru bilgi yerine, pratik yöntemler ve püf noktalarıyla cümlelerin kodlarını kırmaya hazır olun.

Bu dersle ilgili online 20 soru çözmek için karekodu okutunuz.

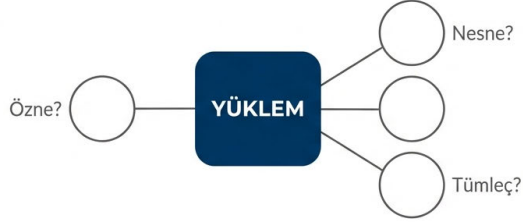

gysakademi

Analizin Kilidi: Her Şey Yüklemle Başlar

Ana Fikir: Bir cümlelerin öğelerini bulmak için ilk ve en önemli adım, yargıyı bildiren **YÜKLEM**'i doğru tespit etmektir. Diğer tüm öğeler, yüklemle sorulan doğru sorularla bulunur.

Tanım: Yüklem; iş, oluş, kılış, hareket ve durumu bildirerek cümleyi bir yargıya bağlayan **birinci derecede önemli** öğedir.

Örnekler:

- "Hikâyenin sonunu heyecanla **bekliyordu**." (İş/Hareket bildiriyor)
- "Dışarıda çılgınca esip duran bir fırtına **vardı**." (Durum bildiriyor)
- "Burası babamın çalıştığı **yerdır**." (İsim soylu bir sözcük, ek fiil almış)

PÜF NOKTASI: Yüklemi bulmadan diğer öğeleri aramaya başlamayın! Bu, en sık yapılan hatadır.

gysakademi

İşi Kim Yaptı? Özneyi Bulmanın En Net Yolu

Ana Fikir: Yüklemde bildirilen işi yapanı veya durumu yaşayanı bulmak için yüklemle doğru soruları sorun: "**Kim?**" ve "**Ne?**". Bu soruların cevabı daima **ÖZNE**'dir.

Kural: Özne, yüklemde bildirilen işi, oluşu, hareketi yerine getiren; hakkında **bilgi ve haber verilen** öğedir.

Adım Adım Analiz

1. Cümle: "Kitaplar raflara rastgele dizilmişti."
2. Yüklemi Bul: **dizilmişti**
3. Soruyu Sor: "Dizilen ne?" →
4. Cevap (Özne): **Kitaplar**

Diğer Örnekler:

- "Ağlayanın malı gülene kalmaz." (Kalan ne? -> Ağlayanın malı)
- "Başarının sırrı çok çalışmaktır." (Çok çalışmak olan ne? -> Başarının sırrı)

gysakademi

Kimlik Analizi 1: İş mi, Durum mu? (Yüklemin Türüne Göre)

Ana Kural: Cümlelerin türünü belirlemek için yine önce **YÜKLEM**'e bakılır. Yüklemi sözcük türü, cümlelerin türünü belirler.

1. Fiil (Eylem) Cümlesi

Tanım: Yüklemi **çekimli bir fiil** olan cümledir.

Örnek: "Bunu ilk ondan **duymuştum**." (duymak -> fiil)

Örnek: "Hakikaten hiç **yanılmamıştım**." (yanılmak -> fiil)

2. İsim (Ad) Cümlesi

Tanım: Yüklemi **ek fiil almış isim soylu bir sözcük** olan cümledir.

Örnek: "Bu tarihi bina o dönemlerde çocuk yetiştirme **yurduyd**." (yurt -> isim)

Kimlik Analizi 2: Herkes Yerinde mi? (Ögelerin Dizilişine Göre)

Temel Kural: Türkçede standart öge dizilişi **Özne + Tümleçler + Yüklem** şeklindedir. Yüklemi yeri, cümlelerin diziliş türünü belirler.

1. Kurallı (Düz) Cümle

Tanım: Yüklemi sonda bulunan cümledir.

Örnek: "Geçen gün kitapçıda rastladığım kitabı bugün aldım."

2. Devrik Cümle

Tanım: Yüklemi sonda bulunmayan cümledir.

Örnek: "Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden."

3. Eksiltili Cümle

Tanım: Yüklemi bulunmayan, yargısı okuyucunun yorumuna bırakılmış cümledir. Genellikle sonuna üç nokta (...) konur.

Örnek: "Karşımızda geniş ve yemyeşil bir ova..." (Yüklem: vardı)
Örnek: "Havada taze bir esinti..." (Yüklem: var)

Kimlik Analizi 3: Görünenin Ardındaki Anlam (Anlamına Göre)

1. Olumlu Cümle +

Tanım: İşin/eylemin **yapıldığını** veya sözü edilen kavramın **var olduğunu** bildiren cümledir.

Örnek: "Erzurum'da kar **var**."

2. Olumsuz Cümle -

Tanım: İşin/eylemin **yapılmadığını** veya sözü edilen kavramın **yok olduğunu** bildiren cümledir. Olumsuzluk ekleri (-ma, -me, -sız, -siz) veya "yok, değil" gibi kelimelerle yapılır.

Örnek: "Benim yanımda para **yok**."

🔍 PÜF NOKTASI: Anlam-Biçim İlişkisi

Sınavlarda cümlelerin sadece "biçimine" (görünüşüne) değil, "anlamına" da bakmanız istenir. Bazen görünüş aldatıcı olabilir. Bu durumlara özel dikkat edin. (Bir sonraki slaytta detaylandırılacak)

3. Soru Cümlesi ?

Tanım: Bilgi almak, şüphe gidermek veya düşüncüyü onaylatmak için kurulan cümledir.

Not: Cevap beklenmeyen, anlamı güçlendiren sorulara "**Sözde Soru Cümlesi**" denir.

Örnek (Sözde Soru): "Yeşilden daha güzel renk olur mu?" (Anlam: olmaz)

